

E-KÖZMŰ: ÚTON A KÖZÖS CÉL FELÉ

Idén július elsejével új korszak kezdődött az egységes elektronikus közműnyilvántartás, vagyis az e-közmű-rendszer életében. A 2013-ban létrehozott webes alkalmazás nemcsak új köntöst kapott ekkor, hanem a hatályos jogszabályi környezettel összhangban területet biztosított az elektronikus közműegyeztetési folyamat lebonyolításához is. Egyértelműen kijelenthető tehát, hogy mind a tervezőmérnökök, mind pedig a közművek gyakorlatában jelentős változás állt be. Most már nem állja meg a helyét a mondás, miszerint az e-közmű a jövő, hiszen az e-közmű a jelen.

Az eddig megtett út

Amikor az egységes elektronikus közműnyilvántartásról szóló 324/2013. (VIII. 29.) kormányrendelet (továbbiakban: e-közmű-rendelet) 2013. november 2-án hatályba lépett, egy olyan rendszert hívott életre, amely az állampolgárok és a szakági tervezők munkáját volt hivatott segíteni úgy, hogy egy adott terület vonatkozásában közmű-információkat tett elérhetővé. Az alkalmazás víziója szerint egy ügyfélkapus hozzáférés elegendő lett volna ahhoz, hogy Magyarországon bármely ingatlan, telek kapcsán láthatóvá váljon egy integrált webes platformon az illetékes közművek listája, azok ügyfélszolgálatainak elérhetőségi adatai, illetve hálózataik szintén jelenjenek meg egy térképes felületen, ahol az e-közmű-rendelet szerinti vezetékinformációk is megismerhetők.

Mire volt szükség ahhoz, hogy a rendszer ezt a neki szánt szerepet be tudja tölteni? Először is arra, hogy a közművezeték-üzemeltetők regisztráljanak be az e-közmű felületére, hiszen ennek segítségével már települési szinten láthatóvá válnak az elérhető közművek. Másodszor pedig arra, hogy a térképi megjelenítéshez szükséges adatokat a jogszabályi előírásoknak megfelelően szolgáltatassák is a rendszer felé.

A tapasztalatok azonban azt mutatták, hogy a közművezeték-üzemeltetők rendszerhez történő csatlakozása, vagyis a jogszabályban kötelezően előírt regisztráció az esetek jelentős hányadában elmaradt. A 2016 elején rendelkezésre álló információk alapján kialakult, nagyságrendileg 20%-os regisztrációs arány rendkívül alacsonynak mondható.

Emellett – bár az e-közmű-rendelet jól meghatározott, 3 évre lebontott határidőket fogalmazott meg a térképi adatszolgáltatások kialakítására vonatkozóan – az adatszolgáltatási hajlandóság még a fenti számot sem érte el. A rendszerbe beregisztrált közművek mindösszesen 35%-a tudott megjelenni az e-közmű tájékoztatórendszerének térképi felületén, ami meglehetősen szerény mutató, még akkor is, ha több, (szinte) országos lefedettséggel rendelkező közmű teljesítette a kötelezettségét.

A mögöttes okok sokrétűek lehetnek (pl.: az adatok nem állnak rendelkezésre digitálisan (sem), nincs egységes szakági szabályozás a nyilvántartások vezetésére vonatkozóan), de ezek közül az egyik legjelentősebb mind a szakágak, mind pedig a tervezői oldal képviselőitől érkezett visszajelzések alapján az ellenőrzési, szankcionálási előírások hiánya. Az

GYERTYÁNÁGI ANDRÁS

projektvezető

Lechner Nonprofit Kft.

előírások tehát rendelkezésre álltak, de azok betartásának elmulasztása nem járt semmiféle (jogi) következménnyel.

Időközben megjelent a 2014/61/EU irányelv, amely a közművek meglévő és tervezett fizikai infrastruktúráinak átláthatóvá tételében látja a hírközlési hálózatok építéséhez kapcsolódó költségek csökkentésének egyik módját. Továbbá hatályba lépett az 1486/2015. (VII. 21.) kormányhatározat (továbbiakban: DNFP-határozat), amely az e-közmű-rendelet felülvizsgálatán túl a közműegyeztetési eljárás szabványosítását és elektronizálását tűzte ki feladatként. Ezek a fenti tapasztalatokkal karöltve indokoltá tették a kormányzat számára az e-közművel kapcsolatos szabályozási környezet módosítását. Ennek következtében 2016 végén megjelent a 369/2016. (XI. 29.) kormányrendelet, amely túl azon, hogy bizonyos szakági rendeleteket egészített ki e-közmű-hivatkozásokkal, alapjaiban változtatta meg az e-közmű-rendeletet. Mind a fogalmak, mind a rendelet hatálya alá tartozók köre, mind a közművezeték-üzemeltetők kötelezettségei módosultak, de bekerült a jogszabályba a közműegyeztetés folyamatának leírása, illetve megjelent a mulasztókkal szembeni szankcionálási lehetőség is.

A fentiekkel összhangban a 2016. évi CXX. törvény is hatályba lépett, amely az e-közmű kapcsán a felügyeleti hatósági szerepet ellátó szervek számára teremtette meg a kötelezettségek betartásának lehetőségét. A hírközlési szakág esetében a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot, míg a többi szakág esetében a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalt nevesítette a jogszabály ebben a szerepkörben.

Végül 2017. április 1-jén ebben a szabályozási környezetben indult el a továbbfejlesztett e-közmű-rendszer, elsőként a közművek számára. A jogalkotó két hónapot hagyott arra, hogy a regisztrációra kötelezett közművek elvégezzék a rendszerhez való csatlakozáshoz szükséges lépéseket, továbbá hogy a korábban térképi adatszolgáltatással rendelkezők már az új követelményeknek megfelelően szolgáltatassanak adatot. A korábbi rendszerben már regisztrációval rendelkező közművek számára

regisztrációmegújítási, az új közművek számára pedig bejelentkezési kötelezettség állt fenn. 2017 júniusában pedig lehetőség nyílt a felügyeleti hatóságok számára, hogy regisztrációra kötelezzék az azt elmulasztó közműveket.

2017. július elsején aztán elérkeztünk a megújult e-közmű eddigi talán legjelentősebb mérföldkövéhez, hiszen ezen a napon indult el az elektronikus közműegyeztetés, vagyis a tervezéshez szükséges adatok beszerzésének és a közműnyilatkozatok igénylésének támogatása.

Mozgástér

Esett már szó a térképi adatszolgáltatásról, a közműhálózatok térképen történő megjelenítéséről, adatbeszerzésről. De mi kell ahhoz, hogy ezek ne csak üres szavak legyenek? Adat, adat és adat. Persze a közművek települési szinten történő beazonosítása és a közműnyilatkozatok kiadása térképi adatszolgáltatás nélkül is meg tud történni, ugyanakkor ahhoz, hogy az e-közmű-rendszer maximális hatékonysággal tudja kiszolgálni a teljes egyeztetési folyamatot, szükség van a közművek térképi adataira.

Fontos azonban megjegyezni, hogy ezeket a térképi adatokat az e-közmű-rendszer nem tárolja, csupán megjeleníti, letölthetővé teszi, elemzi azokat. Nem épül központi közműhálózati adatbázis, az adatok minden esetben a közművek (vagy az általuk megbízott adatszolgáltató szervezetek) szerverein keresztül válnak elérhetővé az e-közmű felhasználói számára.

Az e-közmű működésének alapelve az, hogy amikor a felhasználó egy olyan szolgáltatást használ a rendszerben, amely térképi információkon alapszik, a rendszer az érintett terület vonatkozásában megszólítja a közművek térképszervereit, és az azoktól kapott válaszok alapján szolgálja ki az igényeket. Ennek megvalósításához a térképi megjelenítés esetén Web Map Service (WMS), a vektoros adatok elemzése és letölthetővé tétele esetén pedig Web Feature Service (WFS) térképszolgáltatást használ. Mivel ezek a technológiák alapvetően térinformatikai szemléleten alapulnak, így a szolgáltatást biztosító szervereken túl olyan térinformatikai adatbázisok építését követelik meg a közművektől, amelyek minimum az e-közmű-rendelet 2. mellékletében szereplő műszaki követelményeknek megfelelnek.

Ezen szolgáltatások nyújtását már a 2013-as e-közmű-rendelet is előírta, vagyis a technológia nem változott, a szolgáltatandó adatok köre azonban összhangban a szolgáltatási portfólió kibővítésével megnövekedett.

Az e-közmű jelenleg két alrendszerből áll, a (korábban is működő) tájékoztatórendszerből és a közműegyeztető rendszerből, amelyet a tervezéstámogató modul és a közműnyilatkozat-modul alkot.

A tájékoztatórendszer célja – immár egy új köntösben – továbbra is az, hogy egy adott terület vonatkozásában adjon információt az illetékes közművezeték-üzemeltetőkről, azok ügyfélszolgálatainak elérhetőségeiről, illetve a közművezetékük elhelyezkedéséről.

A tervezéstámogató modul kamarai jogosultsággal rendelkező tervezők számára teszi letölthetővé a közművezeték-üzemeltetők által szolgáltatott vektoros térképi adatokat. Ennek megfelelően a szolgáltatás igénybevételéhez nem elegendő ügyfélkapus hozzáférés, az érintett kamaráknál nyilvántartott jogosultsági adatok megadásával tervezőként kell

regisztrálni a rendszerbe. A benyújtott kérelem alapján az e-közmű a rendelkezésre álló vektoros térképi információkat egy vektorgrafikus fájlformátumban, shape-fájlban teszi letölthetővé, amely a népszerű tervező szoftverek bizonyos kiadásával, illetve ingyenes szoftverek segítségével is használható.

A közműnyilatkozat-modul két típusú szolgáltatást nyújt. A felhasználók közmű-állásfoglalást (korábbi nevén pl.: elvi nyilatkozat, előzetes állásfoglalás, előzetes nyilatkozat) vagy közműnyilatkozatot kérhetnek a rendszeren keresztül. Míg az előbbi nyilatkozattípus az igényelt kapacitások rendelkezésre állásának feltérképezésére szolgál, utóbbi a tervezési folyamatot kíséri végig.

Minden kezdet nehéz

A továbbfejlesztett e-közmű-rendszer bevezetése nem volt zökkenőmentes. Bár a regisztrációs arány rengeteget javult (~90%), hiszen a hírközlési szektor néhány képviselőjének kivételével szinte minden közművezeték-üzemeltető regisztrált a rendszerbe, alapvető problémát jelent a továbbra is alacsony adatszolgáltatási arány (~30%). Egy új rendszerre való átállás mindig nehézkes, de a folyamatos párbeszéd a jogalkotó, a felügyeleti hatóságok, a Magyar Mérnöki Kamara, a szakágak képviselői és a rendszert üzemeltető Lechner Tudásközpont között segíti elérni azt a célt, hogy egy mindenki számára jól használható alkalmazás és átlátható szabályozási környezet formálódjon. Ezekon keresztül és a folyamat napi rutinná válásával juthatunk el közösen oda, hogy gyorsabb, olcsóbb és hatékonyabb legyen mind az adatbeszerzés, mind a nyilatkozatküldési folyamat, illetve radikálisan csökkenjen a hálózatrongálási esetek száma.

Írásomat Csepregy Nándor miniszterhelyettes úr szavaival zárom, aki a szeptember végi e-közmű-konferencia megnyitóbeszédében az alábbi gondolatokat közvetítette a jelenlévők felé: „Az ágazat sikere mind a három szereplőtől függ, sem a kormány, sem a közműszolgáltatók, sem a mérnöktársadalom nem tudja önállóan eredményessé tenni ezt.”

A megújult e-közmű-rendszer az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a KÖFOP-1.0.0-VE-KOP-15-2016-00037 azonosítószámú, 3D-alapú adatinfrastruktúra kialakítása című projekt keretében készül.

A Fővárosi Vízművek Zrt. Országos Ügyfélszolgálati Versenyre készített plakátja

TURBOMAX TURBOFÚVÓ

Válassza a jövő technológiáját!

A TurboMAX előnyei:

- Kimagasló hatásfok
- Alacsony karbantartási igény
- Könnyen elvégezhető szerviz
- Egyszerű és gyors telepíthetőség

Xylem Water Solutions Kft.
2045 Törökbálint, Tópark. u. 9

xylem.kft@xyleminc.com

www.xylem.hu

23/445-700

SANITAIRE
a xylem brand

Sanitaire TurboMAX

Jobb, mint a hagyományos fúvó

SANITAIRE
a xylem brand

Egy hagyományos szennyvíztisztító telepen a levegőztető rendszer légfúvói a legnagyobb energiafogyasztók; a legelterjedtebb légfúvó technológiák ugyanakkor gyenge hatásfokúak. Telepítésük és üzemeltetésük komplikált lehet, valamint jelentős a karbantartási igényük is. A közvetlen hajtású, magas fordulatszámú, légcsapágy technológiát alkalmazó Sanitaire TurboMAX turbófúvó a piacon elérhető legtöbb légfúvónál magasabb hatásfokú, egyszerűen telepíthető és minimális szervizigényű.

Mi a magas fordulatszámú turbófúvó?

A magas fordulatszámú turbófúvók olyan járókereket használnak, amely a magasabb fordulatszám elérésének érdekében közvetlenül csatlakozik egy frekvenciaváltós, állandó mágneses motorhoz, amely a kapacitásszabályozást is lehetővé teszi. A turbófúvó centrifugális egyfokozatú, a legkorszerűbb légcsapágyakat tartalmazza, alumínium ötvözetből készült precíziós járókerékkel, magas fordulatszámú, állandó mágneses motorral, inverterrel és prémium vezérlővel.

Miért a TurboMAX?

A hagyományos fúvókkal ellentétben a TurboMAX teljesen olajmentes, az önbeállító, érinkezésmentes csapágyainak köszönhetően pedig karbantartási igénye alacsony. A TurboMAX ingadozó bemenő teljesítmény, vagy nem várt rövid idejű hálózatkimaradás esetén is biztonságosan működik segédenergia vagy szünetmentes tápegység használata nélkül. A TurboMAX CE tanúsítással rendelkezik, és gyártása az ISO 9000 és 14000 szabványok szerint történik.

A TurboMax turbófúvó előnyei:

- **Magas hatásfok** - magas fordulatszámú, állandó mágneses szinkronmotor, pontos fordulatszám-szabályozással; üzemórától és technológiától függően 20-40% megtakarítás
- **Az Ön igényeihez igazítva** - 13 különböző méret (15-600 kW) 700-tól 41 000 m³/h fúvónkénti légszállítással 20 ezer és 1,5 millió leé közötti vagy annál nagyobb telepekre
- **Egyszerű, azonnal használható kivitel** - nincs szükség külön emelőberendezésre, speciális alapozásra vagy időigényes beállításokra
- **Minimális karbantartás** - üzem közben lebegő forgótengely
- **Gyors és kényelmes szerviz** - moduláris kialakítás és kis helyigény egyszerű hozzáféréssel

Mechanikai és sűrítési veszteségek összehasonlítása

